TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi gerekçeleri ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 13/03/2013

Prof. Dr. Oğuz Oyan
İzmir Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına İlişkin Esaslar'ın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar ile İl Özel İdareleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına İlişkin Esaslar'ın Yürürlüğe Konulması Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı 22.4.2006 tarih ve 26147 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu Bakanlar Kurulu kararıyla getirilen norm kadro düzenlemesiyle belediyelerde çalıştırılacak memur, sürekli işçi ve geçici işçi kadrolarında yapılan azaltma ciddi boyutlara ulaşmıştır. Bu uygulama ne yazık ki, belediyelerin, yerel yönetim ihtiyaçlarına cevap vermemiş hatta belediyeleri hizmet üretemez bir hale getirmiştir.

Ocak 2007 tarihi itibariyle uygulamaya sokulan norm kadro sistemi belediyeleri tıkanma noktasına getirmiştir. Özellikle orta ölçekteki belde ve ilçe belediyeleri norm kadro dışındaki geçici işçilerini çıkarmak ya da şirketlere devretmek durumunda kalmışlardır.

22 Nisan 2006 tarihli Bakanlar Kurulu Kararıyla getirilen düzenleme, belediyeleri dar kalıplar içine sokmaktadır. Düzenleme, herhangi bir belediyenin kabul edilebilecek makul hiçbir ihtiyacına yanıt verecek esnekliğe sahip değildir. Konulan katı kurallar yerel yönetimlerin özerkliği ile bağdaşır nitelikte değildir.

Aslında, kararın amacı çok açıktır. Karar, "Hizmet üretme, hizmet satın al" diyor. Buna ilişkin kararın esaslarının 17 nci maddesinde "Memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütülmesi zorunlu olmayan hizmetlerin, hizmet satın alma yoluyla karşılanması esastır" denilmektedir. Burada esas piyasadan hizmet satın almak olarak belirlendiğinden,

norm kadro kısılmakta ve belediyeler kamu hizmetini üretmeyip satın almaya mecbur edilmek istenmektedir.

5393 sayılı yasanın personel istihdamıyla ilgili diğer düzenlemeleriyle yerel yönetimlerin zaten elleri kolları bağlanmıştı. Hükümet, belediyelere ya düşük ücretle güvencesiz statüde sözleşmeli personel istihdam et, geçici işçi çalıştır veya hizmet satın al mesajını vermişti.

Hatırlanacağı gibi, 5393 sayılı Kanunun 49. maddesinde yer alan hükümlere göre belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin yüzde otuzunu (Nüfusu 10.000'in altında olan belediyelerde yüzde kırkını) geçemeyecektir. Yeni personel alımı nedeniyle bu oran aşıldığı takdirde, aşan kısım, belediye başkanından tahsil edilecektir. Aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artış meydana gelirse, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılamayacaktır.

5393 sayılı Kanunun geçici 2. Maddesi ise: Bu Kanunun yayımı tarihinde personel giderlerine ilişkin olarak 49 uncu maddede belirtilen oranları aşmış olan belediyelerde bu oranların altına inilinceye kadar, boş kadro ve pozisyon bulunması ve bütçe imkânlarının yeterli olması kaydıyla mevcut memur ve sözleşmeli personel sayısının yüzde onunu geçmemek üzere İçişleri Bakanlığınca zorunlu hallere münhasır olacak şekilde verilecek izin dışında ilave yapılamaz hükmü getirilmişti.

Belediyelerdeki norm kadro uygulamasında çok sayıda ve birbirinden çok farklı koşullara sahip belediyelerin farklılıkları dikkate alınmamıştır. Kendi özel şartları olan öyle belediyeler vardır ki gece-gündüz/ yaz-kış nüfusları inanılmaz sayıda farklılık göstermektedir. Örneğin Ankara'nın Çankaya Belediyesi gece 659 bin –gündüz 2,5 milyon vatandaşa hizmet götürmektedir. Turizmin etkisiyle yaz-kış nüfus farklılığının en iyi örneği ise Alanya belediyesidir. Her iki belediye de nüfus değişikliğine aynı sayıdaki personelle hizmet verme durumunda kalmakta ve bunun sıkıntısını çekmektedirler.

Yine Belediyelerde norm kadronun yaşattığı sıkıntılar nedeniyle imza yetkisi olan ve sorumluluk altına girebilecek kamu görevlilerini sayısı giderek azalmaktadır. Örneğin Çankaya Belediyesi 1995 yılındaki zabıta sayısının yarısından bile az sayıdaki personeli ile kamu hizmeti vermeye çalışmaktadır. Personel konusunda önemli sıkıntılar yaşamaktadır.

Belediyelerde uygulanan norm kadro bir yandan personelin iş güvencesini gelecekte yok etmeye ve sözleşmeliliğe yönelmekte ve böylece daha az sayıda personelle aynı işin yapılması gerektiğinden personelden tasarrufla maliyeti düşürmeyi hedeflemekte, öte yandan yerel hizmetlerin özelleştirilmesi-satın alınması nedeniyle hizmetlerin halka özel sektörün belirleyeceği yüksek fiyatlarla satılmasına neden olmaktadır.

Bu kanun teklifinin amacı, belediyeleri personel sıkıntısı konusunda biraz olsun rahatlatmak, yerel yönetim hizmetlerini sunan belediye personelini gençleştirmek, hizmet niteliğini yükseltmek ve etkinliğini arttırmak, Türkiye'nin yetişmiş insan gücü arasında yüksek boyutlara varan işsizliğin çözümüne küçük de olsa katkıda bulunmak, yeterli sayıdaki personelle kamu hizmetinin yeterli ölçüde üretilmesinin önünü açmaktır.

03/07/2005 TARİHLİ VE 5393 SAYILI BELEDİYE KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 03/07/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesine son fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Her bir belediyede çalışan devlet memurlarından emekliliklerini hak etmiş olan her üç memura karşılık bir ilave memur istihdam edilebilir. İstihdam edilecek memurun kadrosunun sınıf, derece ve unvanının belirlenmesinde, belediyenin norm unvanlarının dışına çıkılmaması kaydıyla, belediye meclisi yetkilidir. Bu şekilde belirlenen memur kadrosu, birinci fıkraya göre İçişleri Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı tarafından ortaklaşa kararlaştırılan norm kadro ilke ve standartları çerçevesinde her bir belediye için tespit edilmiş norm kadroya başka bir işleme gerek kalmaksızın ilave edilmiş sayılır."

MADDE 2 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.
MADDE. 3 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.